

P. WELLER

EPISTOLARNI KARAKTER

Peter Weller je eden kulturnih igralcev zadnjega desetletja. Njegov sloves se tako v svetu kot pri nas pričinja s filmom Alana Parkerja **Strel v luno** (*Shot the Moon*, 1982), vrhunec pa dosega s filmom **Robocop** (1987) Paula Verhoevena. Tisti manj posvečeni govorijo o igralcu, katerega kariera je v vzponu, resnični filmofili pa v njem prepoznajo junaka filmov **The Adventures of Buckaroo Banzai Across the Eight Dimension** (W. D. Richter, 1984) in **Cat Chaser** (Abel Ferrara, 1989). Trenutno nabira prestiž in slavo z vlogo v filmu **The Naked Lunch** (1992) Davida Cronenberga. Za pričujoči pogovor sva se dogovorila neke noči na ulici v Cannesu, realizirala pa sva ga dva dni pozneje v apartmaju *The Movie Group*, na katero Wellerja veže ekskluzivna pogodba.

Če upoštevamo današnje brat-pack standarde, se je vaša kariera pričela dovolj pozno...

Pri filmu sem od leta 1972. Leto dni prej sem dobil štipendijo na **Ameriški šoli dramskih umetnosti** v New Yorku. Tedaj sem tudi pričel igrati manjše vloge na Broadwayu. Eno prvih večjih vlog sem dobil v igri *Streamers*, ki jo je režiral Mike Nichols (*drama je kasneje ekraniziral Robert Altman*, op. p.). Avtorji drame so bili zelo zadovoljni z mojo vlogo, zato so mi ponudili nastop v televizijskem filmu **Lou Grant**. Šlo je za resnično zgodbo o ortodoksнем Židu, ki je postal vodja newyorške neonacistične stranke. Po letu dni militantne kariere je naredil samomor. V tem filmu me je videl Richard Lester in mi takoj ponudil vlogo glavnega nasprotnika v filmu **Butch and Sundance - Early Days**. No, potem je ta film videl Sidney Lumet - in me najel za svoj film **Just Tell Me What You Want** (1980). Naprej je šlo pa kar samo.

Vaš prvi veliki uspeh pa je vendarle Parkerjev film Strel v luno...

Veste, tedaj v začetku osemdesetih let sem bil še vedno zelo nadebuden igralec, zato sem takoj po tem, ko sem dobil v roke scenarij za film **Polnočni ekspres** (*Midnight Express*), pisal Alanu Parkerju, naj me najame za nosilca glavne vloge. Kot veste, tega sicer ni storil, zato pa mi je ponudil vlogo ljubimca Diane Keaton v filmu **Strel v luno**. Tako kritika kot občinstvo sta me odlično sprejela. Odtlej mi redno uspeva vse po vrsti naplahtati, da sem dober igralec.

Film Cat Chaser Abela Ferrare se mi zdi izvrstna ilustracija drugega pola vaše kariere: majhnih, neodvisnih filmov.

Omenili ste enega mojih najljubših filmov, Abel pa je tako in tako fantastičen. Ali veste, kako govori? (*vstane in prične oponašati piskavi glas in sinkopirane gibe Ferrare*, op. p.). Govori kot zombi, po vsakem stavku, za katerega misli, da je smešen, pa se dolgo in raztrgano reži: *He... he... he...* No, šalo na stran, Abel je odličan tip. Film je sicer ekranizacija izvrstnega romana Elmorja Leonarda, ki je eden mojih priljubljenih piscev. Producenti so mi to besedilo ponudili, ker so denar za film nabrali s pomočjo sklicevanja na moje ime. Šele potem so me vprašali: *»Bi te zanimalo delati ta film?«*. Odgovoril sem: *»Seveda... Kdo režira?«*. Nato so pripeljali več meni neznanih ljudi. Med njimi je bil tudi Abel Ferrara. In ta smešni čudoviti mali mož pravi: *»Scenarij je sranje. Delal bom film, vendar zgolj po knjigi!«*. Rekel sem si: *»To je pravi človek,«* saj sem bil sam natanko takega mnenja. Producente sva sicer spravila v obup, saj so že vse pripravili za snemanje po scenariju, ki sva ga midva spodbijala v samem izhodišču. Vendar za njih poti nazaj ni bilo več. Sedel sem s scenaristom in s samim Elmorjem Leonardom - in skupaj smo naredili končno verzijo. Veste, Leonard je čisto poseben tip pisca, v njegovih romanih se pravzaprav zelo malo dogaja: denimo, dva tipa hočeta oropati banko ali kaj takega... Vse ostalo je v likih in v njihovih vzajemnih odnosih... Film smo snemali na lokacijah, za katere je bil pisan roman: na Floridi, v Portoriku...

Končni rezultat je svojevrsten film noir...

Natanko tako. V celem filmu se pojavi ena sama pištola, pa je vendarle v njem toliko suspenza. Tudi oblikovno gre film v to smer: globoke sence, silhete... Vendar je sčasoma direktor fotografije hotel biti večja zvezda od vseh nas, zato nas je začel nepopisno mučiti. Skoraj bi prišlo do nesreče. V nekem dialogem prizoru s Fredericom Forrestom bi morala kamera, s katero so snemali iz roke, pridirjati do naju s polno hitrostjo, nato pa se zaustaviti tik pred najinima obrazoma. Direktor fotografije ni hotel prepustiti tega kadra švenkerju, temveč se je odločil ta zapleteni prizor posneti kar sam. In rezultat? Že pri prvem poskusu naju je oba podrl s svojo težo! Ko je že grozil pretep, se

je s strani razleglo značilno režanje: *he... he... he... he...* Abel zna na prav posrečene načine izvleči iz ljudi tisto, kar hoče - in vedno mu uspe!

Robocop je imel izjemen uspeh po vsem svetu. Bil je ena največjih uspešnic sezone, zapovrh pa še instantni kult film. Kako je prišlo do vašega sodelovanja z Verhoevenom?

V prvi vrsti me vedno zanima, ali bo film dober ali slab, manj pa, če bo kult ali hit. Zdi se mi, da sem se naučil ne-zgrešljivo zaznati kvaliteto nekega filma že med snemanjem. Pri **Robocopu** mi je bil zelo všeč že scenarij. Bila je to zgodba o izobčenosti iz družbe, zgodba o vstajenju. Ko sem slišal, da bo film režiral Verhoeven, sem si ogle dal vse njegove dotedanje filme, vključno s holandskimi. Njegov prvi ameriški film, **Flesh & Blood**, pravzaprav niti ni bil ameriški, saj je bil financiran s tujim kapitalom. Cetudi ni bil popoln film, je dal slutiti mnoge reči. Že prvi dan snemanja **Robocopa** sem vedel, da delamo dober film. Nisem sicer mogel vedeti, da bo hit, vedel pa sem, da bo to velik film.

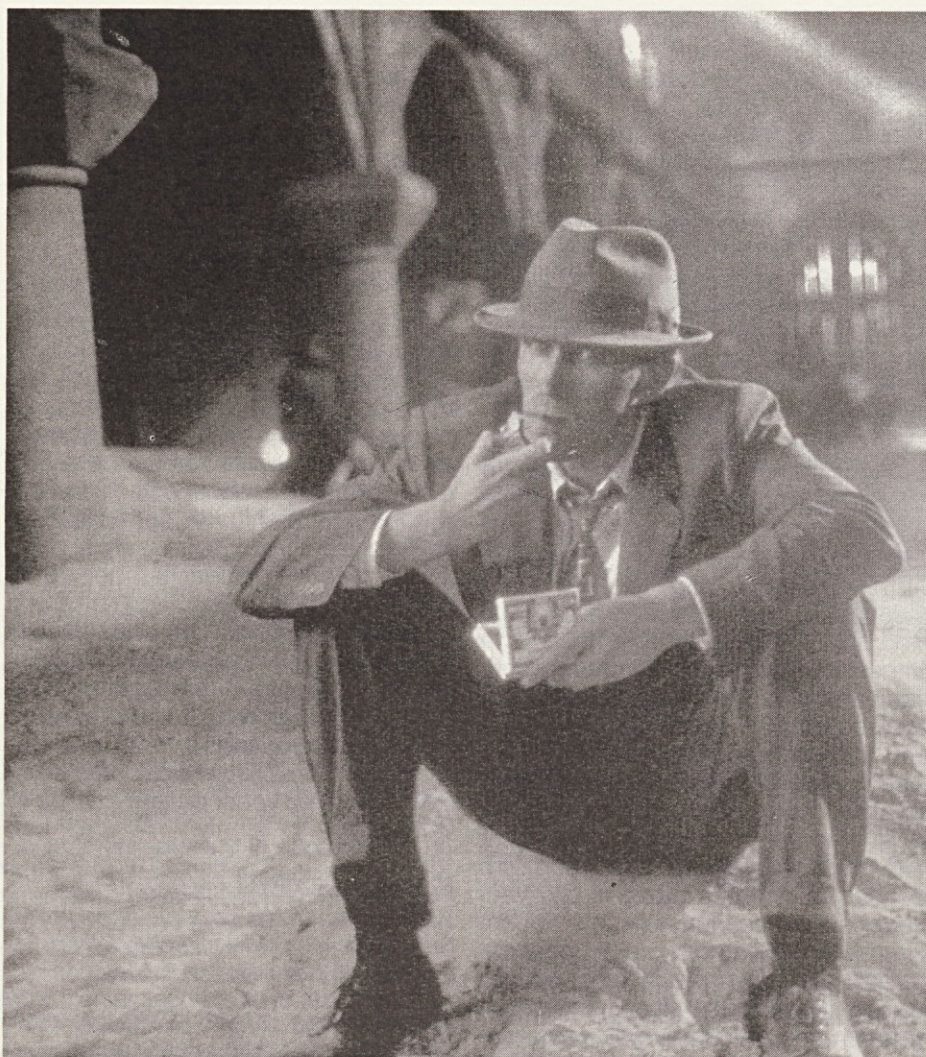
Kakšno je bilo vaše sodelovanje z Verhoevenom? Navsezadnje le ne gre za ravno tipičnega avtorja, celo v okviru evropskega filma ne.

Zelo rad tvega, in to mi je bilo zelo všeč. Izvrstno sva sodelovala, skupaj sva si izmislila celo vrsto podrobnosti. Seveda so pomagali tudi drugi. Gibe si je, denimo, izmislil Moni Yakim, učitelj pantomime, s katerim sem delal nekaj mesecev. Kostim je zasnovala novoustanovljena agencija *Roboteam*. Navsezadnje pa sem vendarle sam moral vse to poenotiti v eno podobo, v eno telo. Rad imam ta posel. Težji ko je, bolj v njem uživam. Nameščanje maske je sprva trajalo celih deset ur, vendar smo sčasoma povprečje spravili na uro in pol. Paulovi naslednji projekti so dokončno potrdili njegov talent in mu zagotovili perspektivo v Hollywoodu.

Kakšna je vaša ocena filma Robocop II, ki je dosegel manj, kot so od njega pričakovali? **31**

Od samega začetka je imel ta film težave z zgodbo. Iskreno rečeno, nikoli nisem razumel, čemu smo znova oživelili junaka...

Avtor zgodbe je bil Frank Miller, scenarist nove serije stripov o Batmanu.

PETER WELLER KOT PISATELJ BILLY LEE V FILMU **THE NAKED LUNCH** DAVIDA CRONENBERGA.

... IN KOT NASLOVNI JUNAK FILMA **ROBOCOP 2** IRVINA KERSHNERJA

32 Moram reči, da mi je povsem tuj njegov satanizem, kakor tudi vsi sodobni elementi zgodbe, denimo crack in podobne zadeve... Tako kot v stripu tudi tu za številne epizodne junake sploh ne veš, od kod so se vzeli. Najboljši prizor celega filma - ko kriminalci razbijajo Robocopa - je razmesarila cenzura!

Rekel bi celo, da problem ni bil samo v scenariju, temveč kar v osnovnem izhodišču zgodbe. Natančneje: prav tega ni bilo!

Kaj pa **Robocop III**, ki ga pravkar najavljajo?

Nič ne vem o tem, pa tudi nobene zveze z njim nočem imeti. Vse te *sequels* delajo predvsem zaradi igračk in otroške posteljnine.

Kako ste se imeli na snemanju Cronenbergovega filma **The Naked Lunch**?

Od samega začetka sem vedel, da delamo mojstrovino. Cronenberg je definitivno pravi mož za ekranizacijo tega romana. Lahko rečem, da naju oba zanimajo temne plati duše. To je bila sicer naporna, vendar veličastna izkušnja, ki se je zapovrh še lepo ujela

z nekaterimi problemi, ki sem jih sam doživljal zadnji dve leti. Cronenberg je izvrsten. Morda celo preveč popoln. Zelo rad imam tudi njegove zgodnje filme.

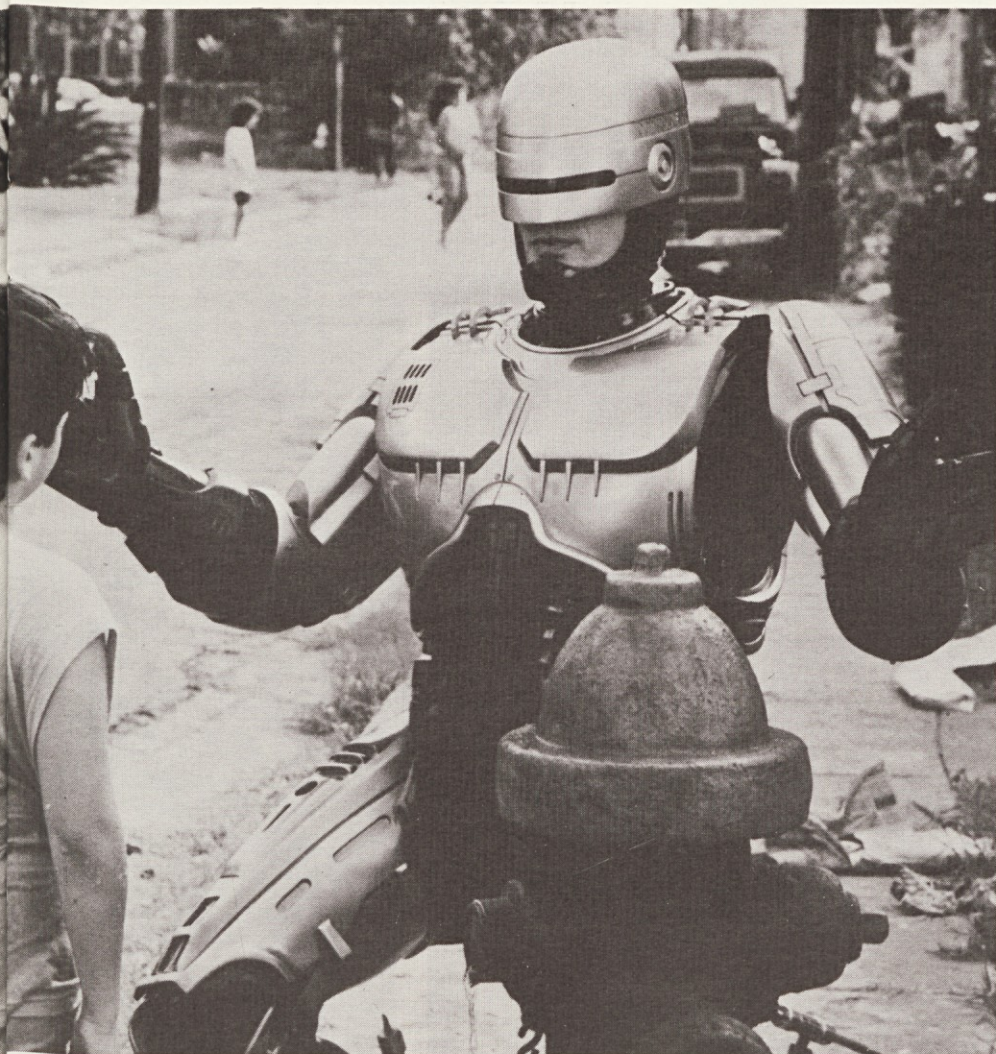
Ste bili kdaj Burroughsov fan?

Še vedno sem velik burroughsovec. V trenutku, ko sem slišal, da Cronenberg pripravlja film, sem mu napisal pismo! Tudi tokrat je zažgalo. Burroughs je velik pisec, vendar v prvi vrsti pisec New Yorka. Pozna njegovo dušo, ljudi, izgubljene usode, alkohol in droge... Morda ne veste, da samo ime *naked*

JOE PESCI

ZNAMENEC IZ ROSEDAVNE ULICE

INTERVJU

dilo, da brskam po svežih ranah, ko sem ustvarjal vzporednice z likom, ki sem ga igral. Seveda sem se ubadal tudi z nenavadnim Burroughsovim jezikom, pa s stilom petdesetih let, s kretnjami in z žargonom. Tako je nastala moja najljubša vloga in moj najljubši film cele kariere. *Fucking masterpiece!*

In znova problemi z masko, s posebnimi učinki...

Ne, ravno nasprotno: vse te lutke sem razumel kot svoje kolege. Skušal sem v celoti vstopiti v svet, v katerem sta tipkalni stroj in žuželka ena in ista reč. Veste, rad imam Kafkovo *Metamozo*. Slišal sem, da David Lynch pripravlja ekranizacijo... Morda bo spet treba napisati kakšno pismo... He... he...

Kakšni so potemtakem načrti za prihodnost?

Pravkar sem odigral dva filma. Prvi je romantična komedija, ki se dogaja v Parizu - kar je zame dovolj netipična vloga. Drugi pa je akcijski film, ki smo ga snemali v Španiji. Vendar me v tem trenutku najbolj zanima režija. Svoj prvi film sem praktično že končal, četudi vam še ne znam povedati njegovega končnega naslova. Navsezadnje ta niti ni tako pomemben, bolj je važno, da sem zadovoljen z opravljenim delom. Za *The Movie Group* pripravljam še en projekt. Sploh sem vedno bolj prepričan, da se bom v prihodnje ukvarjal tako z režijo kot z igro. Z eno besedo: s filmom! To je pač posel, ki ga znam najbolje.

Peter Weller sodi med tiste igralce, ki so do zavesti prišli ob soočenju z gledališčem in pisano besedo, k filmu pa prihajajo raziskovat skrajne meje medija. Ne morem se znebiti vtisa, da gre pri mojem canneskem sogovorniku za superiorno avtorsko osebnost, ki zagotovo ni ravno mačji kašeljski režiserjem, s katerimi sodeluje. Njegov *everyman* obraz bo v naslednjih letih gotovo še veliko povedal..., če bo le še naprej tako uspešno pisal pisma režiserjem!

lunch prihaja od Kerouaca, ki je moj drugi najljubši pisec.

Nekateri oboževalci Buroughsa trdijo, da je Cronenberg izdal duh romana...

To absolutno ne drži. Buroughs in Cronenberg sta se izvrstno ujela, tudi med samim snemanjem. Cronenberg je najbolj natančno definiral končno podobo svojega filma: če bi v telepod iz filma **Muha** (*The Fly*) postavili skupaj Cronenberga in Buroughsa, bi skozi druga vrata ven prišel film **The Naked Lunch!** Verjemite, sam sem tako velik ljubitelj Buroughsa, da bi v trenutku, ko

bi se mi zdelo, da scenarij ni zvest osnovnemu duhu romana, zagotovo našel pot, kako to sporočiti Davidu. Navsezadnje je on večji burroughsovec od samega Buroughsa!

Na kaj ste se opirali pri kreiranju lika Billyja Leeja? Film se namreč po povsem realističnem začetku v New Yorku petdesetih let izteče v absolutno stilizacijo in ultimativno fantastiko.

Omenil sem že, da sem se pri snemanju tega filma oprl na svojo nedavno zasebno nevarno fazo. Na dovolj perversen način mi je pravzaprav go-

DINKO TUCAKOVIĆ